

 Hercegovačka sela, pogotovo ona koja su kilometrima udaljena od grada, zadesila je ista sudbina - ostala su bez mještana. Jedno od takvih sela jeste selo Dola.

Jedino crkva Svetog arhangela Mihaila iz 15. vijeka, zahvaljujući vjernicima iz ovog kršćevitog i kamenog mjesta, i dan-danas sija svojom ljepotom. Crkva odiše svojim blagostanjem, mirom i ljubavlju i predstavlja mjesto rijetkih okupljanja potomaka ovog sela... Selo Dola nekad je vrvjelo od ljudi. Svaka kuća, kako kažu, imala je po desetoro djece za stolom. A danas, ništa od toga, selo je ostalo skoro pusto.... Kuće su napuštene, krovovi propadaju, vrata zatvorena... Samo iz dva dimnjaka na kućama dim izbija i poručuje da, ipak, ima neko ko može da ispriča o selu Dola. Nekad se u selu živjelo drugačije, kuće su bile pune ljudi, čula se graja djece, pjesma omladine... A sada je došlo vrijeme kada nemate s kim ni kafu da popijete - tužno dodaju preostali mještani Mara i Milan Ilić.

Makadamskim putem došli smo do kuće iz kojeg se dimnjak izirio dim i stigli do gostoljubivih i prijatnih mještana, Mare i Milana Ilića. S tugom i razočarenjem ispričao da im rijetko ko svrati. Broje dane od vikenda do vikenda i čekaju da ih sinovi iz Bileće obiđu. Rijetko gdje i idu, a doline, pačnjake i brežuljke obilaze samo u mislima. Sjećaju se Rudine, Bujuće.... Selo je smješteno sjeverozapadno od Bileće ispod planine Sitnica, na nadmorskoj visini od 950 metara. Graniči sa ljubinjском općinom i njenim sjeveroistočnim dijelom, sa selima Vlahovići, Vilogorci, Črvanj i Krtinje. Selo se dijeli na Donja i Gornja Dola. U Gornjim su kuće Ilića, a u Donjim Dangubića, Samardžića, Jokanovića, Sikimića, a prema predanju, tu je bila i jedna kuća Rudana. Sad je skoro potpuno napušteno. Preostali objekti zarasli su u korov i šikaru. Ostaju samo sjećanja i neka pisana predanja koja svjedoče o nekadašnjoj ljepoti ovoga sela.

Škola

U Dolima je prvi put otvorena četvororazredna osnovna škola 1952. godine. Do tada su djeca odlazila u školu u susjedna sela. Sad se sve promijenilo, nema djece, ni sijela kao što je nekad bilo. Nema okupljanja oko crkve i ognjišta u toplom seoskom domu uz petrolejku ili fenjer. Tu bi se nekad momci i djevojke natpjevali, a ostali od miline slušali ko će kome doskočiti - sa sjetom pričaju nekadašnji mještani ovog sela.

Jelena Mihić / Glas Srpske